

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemski nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pa pošiljati prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec

Štev. 148.

V Ljubljani, v torek 2. julija 1901.

Letnik XXIX.

Vabilo na naročbo.

S 1. julijem se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravništvu:

Vse leto 20 kron. Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravnništvo „Slovenca“.

Kranjski deželni zbor.

(VII. seja dne 1. julija.)

(Konec.)

Posl. Lenarčič poroča o deželni kulturi po poročilu deželnega odbora. V splošni razpravi omenja posl. grof Barbo, da je poročilo o nameravanim imenovanju dež. predsednika barona Feina za častnega člana c. kr. kmetijske družbe pretirano. G. dr. pl. Wurzbach nima nobenega pooblastila govoriti v imenu nemške stranke. Ako in kar je govoril, je to njegova zasebna stvar in nemška stranka odklanja vsako odgovornost.

Posl. Povše kratko konstatuje, da je bil pač razgovor o tem v odborovi seji kmetijske družbe. Toda dotični predlog je bil stavljen brez vednosti predsednika in odbora. Ker nobeden članov ni bil pooblaščen govoriti ali glasovati v imenu svoje stranke, zato je tedanji predsednik prekinil razgovor o tem. Zato pa g. Povše jako obžaluje, da se je ta zaupni razgovor spravil v javnost.

LISTEK.

Borovčev Janez.

Črtica iz modernega dijaškega življenja. Spisal I.—s. (Dalje.)

Ob polu dvanajstih so prišli vsi s polja domov. Ko pridejo v hišo, pozdravijo lepo Janeza, a on jim komaj vidno cdkima; kaj se bo on, gospod, medicinec, ateist pečal s kmeti! Molili so »Angeljevo češčenje«, a Janez ni molil z njimi, ampak nekaj je momljal med zobe. Pri kosilu je malo jedel in le molčal; sem pa tja je zadel kak zaničljiv pogled Liziko, ki je že prav navadno jedla.

Po kosilu gre v svojo izbo in tam vzame iz svojega kovčega knjigo, toda ne medicinsko, ker te mu niso dišale, ampak segel je po Renan-u.

Zopet gre doli; v veži ga sreča mati in ga vpraša, kam da gre.

»Ali boš še kaj h gospodu? Poglej, kako so dobri, le pjdji, vedno so povpraševali po tebi, ko jim ja oče povedal, da prideš domov!«

»H kakšnemu gospodu naj grem, k far . .« a te besede ni hotel izgovoriti, »k župniku? V »lemenat« gredo tako same pleva. Jaz se grem v gozd učiti.«

To izgovorivši odide na cesto. Mati ga hoče pokarati, ga kliče nazaj, a bil je gluha za dobre besede skrbne matere.

ter prosi, naj se opusti nadaljna razprava o tem.

Dež. predsednik baron Hein se pridruži želji g. Povšeta ter obširno govori o vprašanju izseljevanja v Ameriko in druge dežele, katero je sprožil poročevalec. Dež. predsednik meni, da bi razvoj industrije v domači deželi omejil izseljevanje. To je res, ker ljudje gredo z lačnim trebuhom za boljšim kruhom in jih s policijo ni mogoče zadrževati. Toda s tem bi se pač pomnožilo število konsumentov, ne pa producentov poljedelskih pridelkov.

Posl. Šubič predlaga, naj dež. odbor loči prošnje za nujno potrebne vodovode od manj nujnih ter pospešuje v prvi vrsti le nujne naprave. Ako gre tako naprej, kakor doslej, potem še desetletja dežela ne izvrši vseh načrtov. Županstvom pa se naj naroči, da vlagajo prošnje le za nujno potrebne naprave.

Posl. Povše odgovarja, da bode dež. odbor poskusil izvršiti ta nalog, toda težko bode pravo zadeti. Vsako županstvo, vsak prosilec smatra svojo stvar za najnujnejšo. Dalje pojasnjuje razne kulturne načrte v deželi, kakor so za osuševanje ljubljanskega barja, uravnava Vipave, Bistrice, Sore, Pivke, Krke itd. Dežela bode imela še mnogo troškov za dobavo dobre pitne vode. Širbeti je treba še nadalje za zboljšanje živinoreje.

Posl. Luckmann izraža željo, da bi se industrija v deželi blagohotneje podpirala, nego se godi v obče. Dalje želi, da bi davčni organi ne postopali tako strogo in brezozirno. Odgovarja mu dež. predsednik ter zagovarja davčno upravo.

Posl. Žitnik izraža željo, da bi dež. odbor za male naprave, kakor so kapnice ali mali vodovodi, dovoljeval primerne podpore brez oglada dež. hidrotehnika. V dež. odboru leži mnogo prošenj za podpore, a prošnje se starajo, ker dež. stavbeni urad ne more izgotoviti vseh načrtov. Za kapnice pa in kale pač ni treba umetnih načrtov, kakor je bilo doslej v navadi. Dež. stavbeni urad naj naredi primeren tip za kapnice

po razmernih cenah, ne pa načrte, po katerih naj bi se kapnice gradile po 6000 gld. Naprava načrta in kolavdacija takih malih naprav stane večasih toliko, kolikor znaša vsa deželna podpora. Dež. odbor naj torej ne postopa tako strogo glede načrtov in dovoljuje podpore za kapnice, kale in male vodovode brez prestrogih pogojev.

Posl. Božič predlaga, naj se dež. odbor zopet bavi z vprašanjem deželne zavarovalnice. Misel je dobra in zdrava, zato ne sme zaspati. (Posl. Žitnik kliče: Dobro in prav je, da se oglašate tudi z Vaše strani!)

Posl. Povše odgovarja, da je dež. odbor čakal državnega zakona, ki je bil tudi že zbornici predložen, a ne še rešen.

Posl. Zelen naglašja glede Šubičeve resolucije, naj smatra dobavo vode na kraških tleh sploh za nujno, ker kraška tla so v prvi vrsti potrebna pitne in porabne vode.

V nadaljni razpravi vpraša poročevalec Lenarčič dež. predsednika, ali dobi dežela posebnega državnega hidrotehnika, ki bode izvrševal deželna dela.

Dež. predsednik navaja vzroke, zakaj ni bil nameščen poseben hidrotehnik.

Posl. Žitnik opozarja na nujno potrebo uravnave Sore in Račeve v žirovski dolini.

Že l. 1894 so nekateri posestniki vložili prošnjo za uravnava. Po daljših obravnavah je poljedelsko ministerstvo naročilo gozdno tehniškemu oddelku v Beljaku, da izdela načrt. Ob enem se je naročilo županstvu v Žireh, da prevzame za 30% prispevka od udeležencev. Občinski odbor je to sklenil dne 5. maja 1900 in vprašanje je bilo v najboljšem teku. Letos dne 25. svečana pa je občinski odbor preklical svoj lanski sklep.

To je menda posledica gotovih mahinacij. Toda čudno je vendar, da obč. odbor letos nekaj sklene, drugo leto pa prekliče. Sicer pa občina kot taka ne prevzame nobenega bremena, ampak le garancijo, da udeleženci plačajo 30% skupnih troškov. In udeleženci so pripravljani, dotični pri-

spevek takoj izplačati. Čemu torej nagajivost?

Ako se bode to delo odlašalo, bode s časom žirovska dolina podobna vipavski, koder voda zasiplje rodovitno zemljo s peskom in blatom. Da stvar ne obtiči, zato predlaga posl. Žitnik:

Dež. odboru se naroča, naj vse potrebno ukrene, da se čim preje prične uravnava potokov Sore in Račevo v žirovski dolini in da se ustanovi vodna zadruga, ki bode vzdrževala izvršene zgradbe.

Sprejeto.

Posl. Pakiž priporoča odvajanje poplavne vode v Struski in Loškopotoški dolini. Deželni predsednik odgovarja, da je stvar v najboljšem teku.

Posl. Zelen vpraša, kaj je s pripravi za uravnava Pivke.

Dež. odbornik Povše odgovarja, da bode mogoče že v bodočem zasedanju sklepati o predlogih.

Posl. Povše vpraša dež. predsednika, kaj je z osuševanjem ljubljanskega barja. Dež. predsednik odgovori, da je Podhagskega načrt že zastarel in ga sedaj proučujejo v ministerstvu.

Posl. Povše izrazi željo, naj bi se še to leto načrt primerno popravil, da bode mogoče že v bodočem zasedanju poročati o pričetku dela.

Posl. Ažman in baron Schwegel priporočata kapnico na Pokluki.

Dr. Papež govori o vodovodu v Ambrus, češ, da stvar že predolgo spi in da naj novi dež. zbor to misel vendar že izvrši.

Dež. odbornik Povše odgovarja, da je prvotni načrt za ambruški vodovod pomanjkljiv in ga bode treba spopolniti. Udeleženci pa se morajo zavezati, da prevzamejo odmerjene jim prispevke.

Posl. Modic opozarja na potrebo vodovoda v Planini pri Rakeku ter izraža željo, naj bi se deželni prispevek zvišal od 20 na 25%.

Moško in ponosno je korakal po vasi. Vse ga je gledalo, in marsikako deključje oko je zrló skrivaj za njim in se čudilo njegovi lepoti. A on je gledal na vse strani, kakor bi hotel reči: Le pogledite me, mene, Borovčevega Janeza, gospoda!

Prišedši v gozd leže pod hrast, vzame knjigo v roko in počne čitati. Ali danes ni mogel in ni mogel razumeti niti besedice. Glava mu je bila težka. Prestavil si je ščipalnik na nosu, kakor bi hotel s tem zbrati raztrešene misli.

Mislil je na Dunaj; pri svojih prijateljih je bila njegova duša, in mislil je, kako bi se že lahko odpravil iz Volčjega. Oh, ta denar, ta denar, ko bi ga tako ne potreboval! Ali do 15. julija mora imeti 200 gld., če ne ga toži njegov upnik, in tega on, ki je bil ponosen na svojo čast, ne mara, ne sme pretrpeti.

Uvidel je, da s takim postopanjem ne bode dosegel pri očetu ničesar; treba bode napeti druge strune, rahlo govoriti očetu na srce, da mu »posodi« tista dva stotaka. Da bi se otresel teh mučnih misli, je hotel zopet čitati, toda ni mu šlo. Mislil je na prejšnje dni na Dunaju.

Kot pošten dijak je šel iz Volčjega. Na Dunaju pa je zašel v družbo, ki mu je vcepila nove nazore. Prišel je v družčino, brezverno in materijalistično, vsa govorica brez-

božnih izobražencev je vplivala na njegovo dušo uničevalno. Postal je ponočnjak. Dvajset goldinarjev mu je bilo premalo, zadoščevalo mu je jedva za pijačo. Dobil je neko inštrukcijo za 15 gld., to je pa kmalu izgubil, ko so spoznali, kaj in kak da je. Začel si je denar izposojevati in tako se je kmalu zadolžil. Plačeval je svojim prijateljem, ki so ga navidezno spoštovali, od strani pa so se mu vsi smejali v pest, ko so se zopet enkrat napili zastonj na Jankov račun.

Na izkušnje je izprva še nekoliko mislil; pozneje pa je čisto nanje pozabil, odkar je bil prvič padel pri rigorozu. In živel je tja v en dan. Postal je vedno in vedno bolj strasten pivec in zraven tudi igralec. Brez pijače ni mogel živeti, vedno ga je nekaj prasketelo v grlu, redna suša se je oglašala v njem, in da ji zadovolji, je pil, pil in pil.

Cele noči ni prišel domov, ampak se klatil okrog, kakor izgubljeni sin.

Ko je pa jel tako živeti in zahajal v brezversko družčino, čital je tudi brezverske knjige in postal je brezbožnik. O kje so tisti časi, ko je bil še veren, ko je šel skoro vsak dan z materjo v cerkev, kje so časi, ko se mu je beseda božja, ki jo je slišal v cerkvi, globoko vsadila v srce!

Prišedši na Dunaj je šel spočetkoma še v cerkev, a sčasoma so ga njegovi »prijaj-

telji« zapeli v svoje mreže, tako da ni mogel več iz njih. Pač, še bi lahko rešil svojo dušo pogube, ako bi se zaupno zatekel k Bogu in v cerkvi iskal miru in tolažila svoji utrujenji, razpehani in pokrepčila potrebni duši, ali tega ni storil.

Bral je slabe knjige. Renan je postal njegov ljubljenec, oni Renan, kojega spisi so naravnost naperjeni proti katoliški cerkvi, in so najbolj nevarni, zlasti pa mladini, da izpodkopljejo temelj krščanstva. Vihar življenja ga je zanesel na morje strasti, lahkoživja, vživanja. Ljubeznjiva pisma mu je pisalo ljubeče, skrbeče materino srce, a on zaslepljenec jih ni videl, ni hotel stegniti roke, da bi se oklenila svoje rešitve. Njegovo oko je zrló v daljavo, na široko površino morja, iskalo je rešitve tam, kjer je ni bilo.

Postajal je od dne do dne bolj mlačen, in iz mlačneža postal je brezverec, ateist. Globoko je zabredel, in iz te zmote se je rodilo vse drugo, rodil se je gnus do vsega drugega, kar ni bilo zvezi s prijatelji, nastalo je zaničevanje do domačega kraja.

Zrl je proti nebu. Zaničljiv smehljal mu je krožil okrog usten. Rekel si je: »Gori si mislijo Boga, a ga ni!«

Vročina je pripekala in Janez je zaspal pod hrastom. Konec prih.)

Posl. Schweiger priporoča belokranjske vodovode, posebno one, ki bi se zvezali s črnomaljskim vodovodom. Glede suhorskega vodovoda pa predlaga, naj se vodovod v Suhor prizna nujnim in dež. odboru naroči, da izvrši poizvedbe in dež. zboru predloži načrt.

Sprejeto.

Posl. Zelen toplo priporoča vodovod v Novo Sušico.

Dež. odbornik Povše odgovarja, da je načrt gotov in že pri vladi za državno podporo. V kratkem pa gre inženjer tudi na Suhor, da naredi načrt.

Posl. Božič priporoča zgradbo potoka Raše v občini Vrabče.

Posl. Pfeifer priporoča pospeševanje prešičereje ter stavi sledečo resolucijo:

»Deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, da izposluje pri č. kr. vladi izdatnejše podpore za pospeševanje prešičereje, za premovanje in za nakup plemenskih merjascev in svinj, ki bi se kranjskim gospodarjem oddala brezplačno oziroma po nizki ceni.

Posl. Schweiger stavi resolucijo, da se revnim vinogradnikom brezplačno razdeli Gombačevo »Umno kletarstvo«.

Sprejeto.

Posl. Božič predlaga, naj se vlada ne zanaša preveč na poročila orožništva glede državnih posojil za vinograde, ampak zaslisi zanesljive in zaupne osebe, ki poznajo krajevne razmere.

Posl. Božič tudi graja, da je nekdo dobil posojila 600 kron, da si ima komaj 200 do 300 glid. vsega premoženja. (Gotovo je klerikalec!)

Dež. odbornik Povše odgovarja, da mora v tem slučaju biti le pomota.

Konec seje ob 1/3. uri; prihodnja seja je v sredo.

Pobratimstvo mej hrvatskim in slovenskim delavstvom.

(Izv. poročilo.)

Hrvaško-slovenska misel je dobila od tedaj, ko so bili zastopniki slovenske katoliške narodne stranke na skupščinah stranke prava, globoke korenine v narodu slovenskem. Posebno ozka vez veže hrvaško in slovensko delavstvo. Ni je skoro slavnosti hrvaškega radnika, na katero bi ne pohitelo zastopstvo kršč. soc. slovenskega delavstva kljub temu, da imamo skrajno neugodne železniške zveze. Nepozabni so nam sijajni pojavi hrvaško-slovenskega pobratimstva z predlanske »Nadine« slavnosti v Karlovcu, letos pa so tisoči slovenskih kršč. soc. delavcev poslali deputacijo na slavnost hrvaškega delavstva v Varaždin.

Čilo delavsko pevsko društvo »V i e n a c« v Varaždinu je praznovalo preteklo soboto in nedeljo 15 letnico svojega delovanja za vzbujanje hrvaške zavesti ter je o tej priliki posvetilo zastavo, katero je društvu daroval plemeniti hrvaški rodoljub g. Ivan N. Petrovič, a katero je z umetniško roko izvršila navdušena hrvaška domorodka gđ. Miroslava pl. Hržič.

V soboto zjutraj se je pripeljala deputacija »Slovenske kršč. soc. zveze« z zastavo v Varaždin. Ko je došla na slavnostni prostor, obsuli so jo dragi znanci iz Karlovca, Zagreba in Siska in v hipu so bila okoli nje, da jo spoznajo in pozdravijo tudi druga bratska hrvaška društva, v prvi vrsti varaždinski »V i e n a c« s svojim uzornim predsednikom g. Milkovičem, pevsko društvo »Vila«, društvo »Napred« in »Lipa« iz Osjeka.

»Zvezinim« zastopnikom so se odkazali najčastnejši prostori in ko so skupno z drugimi društvi slovenski zastopniki korakali k sv. Mihaela v župno cerkev, tedaj je zastava sv. Mihaela vzbujala občo pozornost in od vseh strani so se čuli vskliki: »Živeli Slovenci!«, na kar so Slovenci odgovarjali navdušeno: »Živela hrvaška domovina!« Bila je res ginljiva ta pozornost, s katero so Hrvatje odlikovali odposlance slovenskega delavstva, uprav spontana pa je bila ljubeznivost, s katero so odlikovale Slovence mile Hrvatice, ki so natrosile na slovensko deputacijo cele kope najlepših cvetk.

Pri sv. maši je pel zbor »V i e n a c« »Hrvaško miso« od našega rojaka F. S. Vilharja. Pri sv. maši opazili smo najodličnejše zastopnike ondotnega vojaštva in visokih

uradov. Zastava se je blagoslovila na trgu, kjer je presvetla kumica zastave g. baronica Marija Kušević, pritrčila na zastavo dragocen trak. Ponosna postava blagoslovitelja zastave pred. g. kanonika župnika Maksimilijana Kolarica ostane vsem navzočim v neizbrisnem spominu, sosebno tople njegove besede, s katerimi je pozival delavstvo, naj dela z Bogom, in z božjo pomočjo bode vsepošno delo Hrvatov za božjo čast, za čast in slavo hrvaške domovine. Po blagoslovu je močan zbor pevskega društva »V i e n a c« pod vodstvom kapelnika Rosenberg Ružiča zapel himno, in odkritih glav smo poslušali slavospev: »Zastava naša, ti delavska čast« ...

Predno smo odkorakali v slavnostnem sprevodu, pobratile so se vse zastave, a gospodične so pripele na slovensko zastavo dva lorovova venca s hrvaškima trobojnicama.

Pred mestno hišo je raz balkona pozdravil goste mestni župan kraljevi svetnik gospod Gustav Breitenfeld, a po njegovem pozdravu fotografovala so se vsa društva.

A kaj naj rečemo o svečanem banketu. Predivno dekorirani slavnostni prostor v jahalnici bil je natlačeno poln. Tako velikanskega slavnostnega prostora nimamo v Ljubljani, a ko je pričela svirati še ondotna meščanska godba, bili smo Ljubljančani kar očarani. In navdušenje je rastlo, vsak hip je zagromel klic: »Živeli Slovenci!« Kupe so se dvigale in od vseh strani so doneli klici: »Živela hrvaško-slovenska vzajemnost!« Na velikanskih ovacijah se je v ime »Slovenske krščanske socijalne zveze« zahvalil podpredsednik »Zveze« in načelnik okrajne bolniške blagajne ljubljanske g. Ivan Kregar. S svojim govorom, ki je slavil potrebo dejanske hrvaško-slovenske vzajemnosti, vzbudil je pravcati vihar. Bratje Hrvatje so dvignili govornika, nesli ga k častnemu predsedstvu, nosili ga po dvorani, a občinstvo je pelo »Slovenec i Hrvat«.

Pričele so dohajati brzozavke delavskih slovenskih društev, opomniti moramo, da sta došla brzozavna pozdrava našega uredništva in uredništva glasila slovenskih kršč. socijalcev »Slov. Lista«, a nekaj smo pogrešali. Pogrešali smo štajerskih Slovencev, zastopnikov onih društev, katere Hrvatje ob vsaki priliki odlikujejo s svojo navzočnostjo. Mi moramo to mrzloto hrvatskih mejašev odločno grajati in da drugič obmejni Slovenci malo bolj dejanski pokažejo hrvaško-slovensko vzajemnost, to upamo!

V soboto zvečer ob 8. uri je bil komers, ki je postal prava ljudska veselica. V nedeljo zjutraj so se Slovenci peljali ogledat si varaždinske toplice, vrnili so se k matineju, pri katerem so občudovali divoto hrvatskih pesem.

Pri skupnem obedu v nedeljo ponavljali so se isti srčni prizori, kakor v soboto pri banketu. Lepo so se spominjali Slovencev predsednik »V i e n a c« gosp. Milkovič, predsednik slavnostnega odbora gospod dr. Magodič in profesor dr. Adolf Jurinac. Zahvalil se je na tako izrednem odlikovanju odposlanstva slovenskih delavcev tajnik »Zveze« gospod Štefe, povdarjajoč, da se slovensko krščansko-socijalno delavstvo smatra s Hrvatimi kot jeden narod, ker nas veže ista vera, ista kri, isti jezik, in ker so proti nam isti nasprotniki. Slovensko delavstvo pozdravlja Hrvatje z zastavo sv. Mihaela, ki je premagal vse vrage.

Popoludanske ljudske veselice udeležilo se je na tisoče naroda, ki je ob slovesu Slovencev zopet kazal iskreno svojo ljubezen do svojih istokrvnih bratov. Zastopniki »V i e n a c«, »V i l e k«, »L i p e k«, »Neodvisne radniške organizacije« so spremili slovensko deputacijo do dravskega mostu in obljubili smo si, da hočemo vsak na svojem mestu delovati, da se Slovenci in Hrvatje vedno boljše spoznavajo.

»Rodom sjevaj ljubav prava
Od Balkana do Triglava;
Vodič bio nam hrvatski stieg!«

Poraz na celej črti.

Iz Zagreba, 29. junija.

Hrvaške trgovske in obrtne kamore so še lanskega leta izročile ministru trgovine obširno poročilo, v katerem so mu jasno razložile, zakaj na Hrvaškem trgovina in obrt ne napreduje, ter zahtevale, da se

zajedniški minister ozira na Hrvaško na isti način kakor na Ogersko.

Minister trgovine je čakal z odgovorom dalje nego leto dni, a čudno je, da je pripel v Zagreb ravno isti dan kakor glas, da sta se regnikolarni deputaciji razšli do jeseni, češ, da se radi hrvaških zahtev ni moglo priti do sporazumljenja. Kakor minister financ tako odbija tudi minister trgovine vsako sporazumljenje na korist Hrvaške; oba dva se branita dogovorov s Hrvaško na temelju nagodbe, nego se sklicujeta le na potrebo zajedniške države Ogerske, a kaj njima mar, če poedini deli trpe, a posebno malo marata še za Hrvaško, katera se tako odločno brani, da postane mažarska provincija, za kakršno jo seveda Mažari že zdaj smatrajo.

Razjasnil s m že, da hrvaška regnikolarna deputacija ni uspela s svojim predlogom glede užitninskega davka. Mažarski minister financ se ne brani toliko proti temu predlogu morda zbog večega dohodka, ki bi ga dobila Hrvaška, nego radi tega, ker bi se moral pri zaračunavanju opredeliti posebni davčni teritorij hrvaški, kar bi pomenilo preveliko samostalnost Hrvaške in bi bilo razrušeno jedinstvo ogerske države. In vendar je priznala nagodba posebni teritorij Hrvaške, kar pa zdaj vsi ogerski ministri dosledno taje. Zato je minister Szell tudi posredoval v tem vprašanju ter predložil, da se da Hrvatim neka večja svota v ime užitninskega davka, samo da Hrvatje ne ostanejo pri svojej zahtevi.

In ta predlog bodo Hrvatje tudi brzkone sprejeli, in svojo samostalnost se bolj pokopali. Kakor minister financ tako ravna s Hrvaško tudi minister trgovine. Najbolji dokaz zato je njegov odgovor na poročilo hrvaškim trgovskim in obrtnim komoram. Ne ene točke tega poročila ni minister uvažil niti glede železniškega vprašanja, niti glede razvitka obrta niti zakonodavstva, kolikor se tiče trgovine in obrta, niti glede državnih podpor za veliko industrijo, niti glede železniških tarif; minister sploh ne pripozna nobene pritožbe glede kakšnega zapostavljenja od strani Ogerske. Oponaša pa Hrvatom ter jih ljuto žali, češ da nočejo pripoznati, kako se mora vse, kar se izvaja na Hrvaškem, vršiti na korist jedinstvene države Ogerske, če tudi pri tem interesi drugih trpe. Minister govori le o ogerskej državi, o materi zemlji, a ne spominje kraljevine Hrvaške nikjer kot ravnopravne z Ogersko, kakor je po nagodbi.

O nekih važnih točkah pa, ki se morajo prej ali slej izvesti, kakor na pr. železniška zveza z Dalmacijo, pravi minister, da se preiskujejo in študirajo, a potem se bodo že po okolnostih izvele. A če Hrvatje mislijo, da nimajo dosta železnic, naj rabijo pa reke za prevažanje roba. A vendar vsakdo ve, da hrvaške reke niso urejene, kakor bi morale biti zopet le radi protimbe ogerske vlade.

Ni tedaj pri vsem tem dovolj, da se Hrvatim nič ne da, nego se hoče pri tem hude razžalitve. Hrvatje pa zdaj vidijo, da brez financijelne in gospodarske neodvisnosti ne more biti govora o kakšnem napredku. Oba ministra financ in trgovine sta pokazala, kako mislijo Mažari o Hrvaškem. Skrajni čas je, da se tudi mažaronski Hrvatje streznijo ter z opozicijo zahtevajo odločno, da se preneha z današnjim sistemom, pa da Hrvaška dobi svojo samostalnost tudi v financijah in gospodarstvu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. julija.

Dalmatinski deželni zbor.

Posl. Borčić je v petek zvečer poročal o ustanovitvi dež. šol. zaklada. Proti izjavi vladnega zastopnika je Borčić zagovarjal izjavo finančnega odseka, da so Dalmacijo zanamarile razne avstrijske vlade. Srbi nimajo povoda, da so proti šolskemu zakladu in proti Hrvatim. Ostro je Borčić govoril o razmerah na Dalmatinskih srednjih šolah, ki so zlasti z narodnostnega stališča za Hrvatje slabe. Predsednik ga je večkrat k redu poklical. Pri glasovanju so se vsprejeli predlogi finančnega odseka: Italijanski ljudski šoli v Spletu se odtegne podpora kakor tudi izdatki za okrajne učiteljske konference. Ljudskim učiteljem se zboljšajo plače iz nove

žganjarine. Vlada se naprosi za donesek 300.000 K za ljudsko šolstvo. Sprejelo se je tudi, da se zbor pridruži v drž. zboru sprejetim predlogom glede vinske klavzule.

Boj sa Favorittem.

Na Dunaju se bije danes vroč boj mej kršč. socijalci in soc. demokrati za deželno-zborski mandat v 10. okraju. Liberalci in Schönererjevci so izjavili, da ne postavijo nikakih kandidatov, pač pa priporočajo svojim volivcem, naj glasujejo za soc. demokrata žida dr. Adlerja. Proti kršč. socijalnemu kandidatu pojdejo toraj v boj vse protikrščanske stranke, ki so bile že pri volitvah leta 1896 le za kakih 200 glasov slabše nego kršč. socijalci. Izid današnje volitve je torej zelo negotov in bi se kršč. socijalcem ne moglo šteti v zlo, ako ne prodro proti vsem trem strankam. Seveda ne bo zmagala soc. demokracija, ako propade kršč. soc. kandidat, marveč zmagalo bo židovstvo z dr. Adlerjem.

Volitni program slovaške narodne stranke na Ogerskem

je sedaj, kot prva priprava za bodoče drž. volitve izšel in obsega 18 točk. Stranka priznava, glasi se v tem programu, edinstvo, nerazdeljivost in neodvisnost Ogerske, zahteva pa priznanje in enakopravnost slovaškega jezika v šoli in uradu. V verskem oziru se zahteva revizija cerkveno-političnih zakonov, posebno pa odprava zakona glede brezverstva, ter avtonomno pravico za cerkve. Dalje slede zahteve glede pospeševanja šolstva na naravni podlagi, zakonov v varstvo in povzdigo poljedelstva, malega obrta in trgovine ter v to svrhu potrebnih strokovnih šol v materinščini. Nato slede zahteve glede uravnave davčnega sistema, regulacije voda, raznih zakonov v varstvo poljedelskih in obrtnih delavcev, odprave odesuških zavodov, državnega varstva za razne gospodarske zadruge, premembe uprave ter avtonomije občin in okrajev. V zadnjih dveh točkah se zahteva konečno pravična razdelitev volivnih okrajev, uredba splošne, direktne in tajne volivne pravice po občinah ter slobodno zborovalno in društveno pravo. — Program ogerske slovaške stranke je tako dobro sestavljen, da ga lahko podpiše vsaka prava ljudska stranka. Njeno vodstvo si bo gotovo prizadevalo, da se seznanijo z njim vsi merodajni krogi, toda vlada se vkljub temu ne bo ozirala na opravičene zahteve, ker niso po njenem okusu in škodijo liberalizmu.

Zasebnik in državnik.

Knez Ferdinand bolgarski je hotel biti navzoč pri poroki svojega nečaka princa Ludovika saško-koburg-gotaškega dne 1. maja t. l. v Monakovem kot ženinov stric. Ker je ravno takrat krožila vest, da namerava knez Ferdinand prestopiti v razkol, kakor je že izročil razkolu svojega sina, niso bili tega nameravanega obiska nič prav veseli v Monakovem, in princ-regent Luitpold kot glavar katoliške rodbine Wittelsbachovcev je Ferdinandu dovolj umljivo namignil, da se naj ne prikaže osebno pri poroki katoliškega princa. S tem se je v zasebnem rodbinskem življenju Luitpold pokazal kot katoličan. A kot državnik se pa udaja liberalnemu pritisku. Škofje so se nedavno v jako važni ulogi obrnili naravnost do princa-regenta, a on je dal njih prošnjo odbiti, daši se tiče strogo cerkvenih za spreh vedne in morale potrebnih stvari. Tako je povsod: Med 4 stenami se še kralji upajo biti verni, a v javnosti rajši zatajujejo svoje prepričanje, nego, da bi prišli pri judih v sum — »klerikalizma.«

Buri in Angleži.

Buri so dobro napravili, da so zopet prodrli v kapsko kolonijo. Tu imajo sedaj zbranih 10.000 bojnikov pod zapovedništvom Hertzoga, Kruitzingera, Malana, Schepfersa, Branda in Foucera, ki dobivajo neprestano novcev in konjev od prebivalstva. Pri Collesbergu so Buri Angležem pred par dnevi vzeli 500 konj in zavzeli Jamestovn, katerega so proglasili glavnim mestom oranjske republike. Po »Daily Mailu« so Buri gospodarji zemlje »the man in possession« od Dortrechta do Willomora in do Kenharta v angleški Namaqui. V »Revue Bleu« trdi polkovnik Lynch, ki je vodil irski polk v Transvaalu, da je od začetka boja Angleska poslala v Južno Afriko 349.000 vojakov, a od teh jih je 90.000 ali umrlo ali so pa ranjeni ali so pa bili ubiti v vojski.

sodelujeta sedaj v Mongoliji. "Times" poroča, da je verjetno, da bosta pregovorila divje mongolske čete, da se dvignejo in k uporji prisilijo tudi nezavarovane kitajske provincije. Tem četam je treba obljubiti le bogatega ropja, pa so k vsemu pripravljene. Brzovjavka iz Čifu poroča, da je prišlo tje mnogo begunov iz Mandžurije. Cela provinca Šinking se je baje že uprla. Uporniki ropajo in požigajo po deželi. Pri Mukdenu gore vse vasi. Na stotine ljudi je umorjenih. Ruske čete ne zadoščajo.

Dopisi.

Iz Hodiš nad Celovcem. (Nase pravde z učitelji.) Zelo značilne za koroške nad vse žalostne razmere so pravde, katere tu malone neprenehoma tečejo z učitelji. Dolgo se nismo oglašili, čeprav naše najboljše občane po različnih nemških listih neprenehoma napadajo. Zaradi ljubelega miru molčali smo o izidu takozvane učiteljske pravde. Ker pa menda sedaj že ni nam nasprotnega lista v deželi in še celo v sosednih pokrajinah ne, ki bi ne bil prinesel našim učiteljem na ljubo in resnici na kvar pristriženo poročilo, moramo se vendar oglašiti, da natočimo občinstvu pristnega in čistega vina in ga obvarujemo krivičnega mnenja o navedeni pravdi. Res je in nikakor ne mislimo zamočati, da so gospod župan Strauss, gospod načelnik krajnega šolskega sveta in gasilnega društva Habih in odbornik krajnega šolskega sveta Zapotnik po dom. Dvornik, v Šmarjeti dobili peznatne denarne kazni, vendar ni res, da so taisti pravdo popolnoma izgubili. Kdor je prijatelj resnice — med te pa ne štejemo lažnjivega kljukca, ki je svoje zavite dopise po nasprotnih glasilih razmazal — mora tudi odkrito povedati, da je pri celi pravdi zadela najžalostnejša uloga tukajšnjega učitelja Karola Hibernika. Ta mož je pred par leti nepričakovano in proti svoji volji padel v naš kraj. Za kazen, ne v pohvalo, predstavili so ga sem, ker je ta človekoljubni učitelj postal v prejšnjem kraju nemogoč. Preljubenzjivo je pri Sv. Primožu ubijal svojim učencem svoje nauke v glavo tako, da se je šolski oblasti potrebno zdelo, Hibernikovemu šolskemu delovanju tamkaj napraviti hiter in zanj ne posebno časten konec. Morebiti so gospodje v deželni šolski svet mislili, da bodo Hodiše za Hibernika najbolj pripraven kraj, ter računali pri tem na našo znano potrpežljivost. Dobri namen pa se je razbil ob trdi naravi Hibernikovi, ki mu ne pripuščajo, da bi z otroci ravnal vsikdar ljubeznivo, kakor bi bila to njegova stanovska dolžnost in kakor to pričakujejo po pravici stariši, ki mu morajo zaupati svoje ljubljene otroke. Zadnja pravda je spravila prav žalostne stvari na dan. Neovržno se je pred sodnijo dokazalo, da je učitelj Karol Hibernik s celo vrsto njemu v pouk in ne v pretep izročeni otrok prav surovo ravnal. Pod težkim bremenom njegovih pobijajočih dokazov je Karol Hibernik sam deloma to surovo ravnanje gospodu sodniku v lice pripoznal in konečno s kislim obrazom na očitjanje te surovosti oprto svojo tožbo zoper gospoda župana Straussa umaknil, ki je bil v tem oziru popolnoma oproščen.

Zdržal pa je Hibernik na enakem očitjanju temeljujočo tožbo zoper gospoda Zapotnika po dom. Dvornika in ž njo — konenito pogorel tako, da je tudi Dvornik bil glede taiste oproščen. Omeniti je še, kako je Karol Hibernik se drznil trditi, da so zgoraj imenovani trije toženci otroke za zaslišanje napadeno poučili. Ta drznost je bila povod tožbe proti njemu in je končala z obsodbo Karola Hibernika na 30 kron. Dokaza, da so bili otroci, ki so pred sodnijo pričali, res h krivemu pričanju zapeljani, Hibernik niti poučil ni!

Tak je istiniti izid »učiteljske pravde« in razumen človek se more le čuditi zalepljenosti dopisnikov nam nasprotnih listov, ki to zadevo v širšo javnost vlačijo, ki more škodovati jedino le njihovemu zasčitanju Karolu Hiberniku.

Konečno bi se pristavili uljudno prošnjo na deželni šolski svet, da naj nam vsaj toliko uslugo stori, kakor starišem pri Sv. Primožu, ki so mu se dandanež za odstranje-

nje Hibernikovo hvaležni. Enako in večno hvaležnost bode tudi pri nas žel!

Zdaj pa le strupena peresa zopet v roke, hodiški liberalci, in hinavsko javkajte, da mi sejemo prepri, in previdno prikritje, da ste zopet in zopet bili vi tisti, ki vedno izzivajo. Zapomnite si samo to, da je Hibernik že leta 1897, ko našega čislana župnika č. g. Žaka še ni bilo med nami, pričel razdirati dotlej še dosti dobro razmerje med učitelstvom in ljudstvom s tem, da je tožil med drugimi tudi gospoda Pavla Aichholzerja, posestnika v Hodišah, ki je vsled te tožbe bil cele tri dni popolnoma po nedolžnem zaprt, kakor je najvišja sodnja na Dunaju sama razsodila!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. julija.

Osebnosti. Tajnik kranjske dež. vlade g. Viljem Haas je imenovan okrajnim glavarjem. Okrajni nadkomisar g. Viktor Parma in tajnik kranjske dež. vlade g. J. Tekavčič sta imenovana okrajnima glavarjema. — G. dr. Jožef Tičar iz Trboja je vstopil kot volonter v tukajšnjo dež. bolnico. — Poštним oficijalom je imenovan poštni asistent g. Fr. Drevenšek v Zidanem mostu.

Častno občanstvo. Občinski zastop v Cerkljah na Gorenjskem je v seji dne 30. junija 1901 jednoglasno podelil častno občanstvo gospodom: Premilostljivemu gospodu knezoškofu ljubljanskemu dr. Antonu B. Jeglič; g. Martinu Pogačar, častnemu kanoniku in knezoškofijskemu kancelarju v p. v Ljubljani; g. Andreju Kalan, stol. kanoniku in vodji Marijanišča v Ljubljani; g. dr. Iv. Ev. Krek, profesorju bogoslovja v Ljubljani; g. Antonu Koblar, dekanu v Kranju; g. Davorinu Jenko, skladatelju v Belemgradu.

C. kr. kmetijska družba in baron Hein. Z Dunaja smo dobili telefonično poročilo o noticah, ki so jih širili nemški listi o seji glavnega odbora c. kr. kmet. družbe, v kateri je bil baje stavljen predlog, da se gospod deželni predsednik imenuje častnim članom kmetijske družbe. Mi smo to novice prinesli z izrecnim pristavkom, da tako pišejo nemški listi. Zdaj smo zvedeli iz najkompetentnejšega vira, da ni bil o tem stavljen formelen predlog, da se občnemu zboru predlaga gospod dež. predsednik v izvolitev za častnega člana. Pač pa se je o priliki, ko se je sklepalo, da se za častnega člana predlaga gospod cesarski svetnik Murnik, sprožila misel, ako bi ne kazalo predlagati v to častno imenovanje tudi gospoda deželnega predsednika z ozirom na njegove zasluge za prosep kmetijstva. Podpredsednik je pa odredil, da se v tej seji o tem ne razpravlja, ker so nekateri odborniki omenili, da je treba v tej zadevi dogovora z vsemi strankami že zaradi potrebnega soglasja z ozirom na visoko dostojanstvo osebe, ker odbor ni bil polnoštevilno zbran, in ker ni bilo mogoče dotičnega predloga več staviti na dnevni red odborove seje, katera ki se morala v to še pred občnim zborom sklicati. Ker ni bilo formalnega predloga, tudi ni bilo glasovanja o tem, kakor to spričuje zapisnik dotične seje. — Poročilo nemških listov je treba torej v toliko popraviti, v kolikor je različno od tega poročila od kompetentne strani.

Za pogorelec v Mraševem je cesar daroval 2000 K.

Častno priznanje. Učitelj „Glasbene Matice“ v Ljubljani, g. Josip Prochazka dobil je za svojo najnovejšo skladbo „Trio za klavir, gosli in čelo“ — od odbora za gojitev komorne glasbe v Pragi pohvalno priznanje in častno nagrado 400 K.

Izlet »Slovenske krščansko-socialne zveze« na Šmarno goro. Prihodnjo nedeljo dne 7. julija se torej vrši izlet »Slov. kršč. soc. zveze« na Šmarno goro. Kakor čujemo, udeležo se izleta tudi pevci »Katol. rokodelskega društva« iz Ljubljane in upati je, da se udeležo izleta tudi vrle delavke pevke. Tamburaški zbor katol. rokodelskih pomočnikov z Vrhnike se tudi udeležo izleta, obljubuje pa se udeležba tudi iz Škofje Loke, Tržiča, Vevč, Medvod. Sv. mašo bode daroval na gori ob 10. uri dopoludne g. dr. Krek. Ljudska veselica ob 1 uri popoldne obeta

biti velezanimiva. Krščanski socijalci in krščanske socijalke, pripravite se, da v nedeljo dne 7. julija v kar najmnogobrojnejšem številu romate na Šmarno goro!

Kranjski deželni zbor. Dnevni red VIII. seje deželnega zbora kranjskega v Ljubljani dne 3. julija 1901 je: Poročila deželnega odbora, s katerim se predlaga glavna bilanca ljubljanskega mestnega loterijskega posojila za l. 1900 z dotičnimi računskimi sklepi in proračun posojilnega in amortizacijskega zaklada za l. 1901; poročilo o uvrstitvi v cestnem okraju Škofjeloškem se nahajajoče občinske ceste od Čšnjice do Rudnega med okrajne ceste; poročilo, s katerim se predloži projekt z dotičnim načrtom zakona o preložitvi Prečenske okrajne ceste med Bersljinom in Prečno v cestnem okraju Novomeškem; poročilo, s katerim se predloži projekt z dotičnim načrtom zakona o preložitvi okrajne ceste Tacen-Skaručna-Vodice v Tacnu in na progji Šmartno-Povodje. Ustno poročilo upravnega odseka o letnem poročilu deželnega odbora: § 3. A: Deželna kultura. Ustno poročilo odseka za letno poročilo o: uvodu in dodatku; § 4.: Deželne podpore; § 8. C: Kmetijska šola na Grmu; § 9.: Ustanove. Ustna poročila upravnega odseka v peticijah: a) županstva na Rakeku za uvrstitev občinske ceste od Rakeka do Lazov med okrajne ceste; b) županstva v Brusnicah za uvrstitev občinske ceste od Velikih Brusnic do vasi Gaberje med okrajne ceste; c) o letnem poročilu deželnega odbora: § 3. B: Agrarne razmere; § 5.: Občinske stvari. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za leto 1901 in o dotičnih peticijah. Ustno poročilo upravnega odseka o uvrstitvi 1300 m dolge proge občinske ceste Mirnapeč-Dolenjavas v cestnem okraju Novomeškem med okrajne ceste; o peticijah: a) posestnikov iz Zaloga, občina Šmarje, za podporo za napravo vodnjaka; b) županstva Šmihel-Stopiče za napravo kapnic v več vaseh ondotne občine; c) društva v pospeševanje obdelovanja ljubljanskega barja za prispevek.

Bohinjska železnica in delavci. (Poziv časopisom.) Z Jesenic se nam piše: Pretečeni teden se je toraj začel kopati predor skozi Karavanke. Delavci prihajajo od blizu in daleč popraševati po delu; toda ne sprejmejo se. Zakaj ne? Sedaj se vrše se le pripravljajalna dela; raznim podjetnikom se bodo oddala še le čez nekaj mesecev. Vsa proga je razdeljena v sedem sekcij. Gorenjski sekciji, ki sega od Bohinja do Jesenic, načeljuje železniški nadzornik g. Fritsch. V tej sekciji dela sedaj nekaj čez sto delavcev-domačinov. Ko bodo dokončana pripravljajalna dela, in se bo delo oddalo raznim stavbenim podjetnikom, tedaj bo delalo samo progo jedne sekcije do 4000 delavcev, toraj od Trsta do Dunaja blizo 30.000 delavcev. Do tega seveda letos še ne bo prišlo. Časopisi, katerim je blagor naših delavcev pri srcu, so naprošeni, to ponatisniti, posebno primorski; kajti za delo prihajajo popraševati celo iz Istre (Čičerije). Častiti bralci naj tudi opozore svoje rojake, ki se odpravljajo za delo popraševati, da za sedaj delajo zastoj dolgo pot. Ko bodo kaj več delavcev rabili, bomo drage volje pravočasno naznanili.

»Glasbena Matica« naznanja svojim članom, da izda za društveni leti 1900/1901 in 1901/1902 kot premijo svojim članom v dveh delih celo izvorno opero Antona Foersterja: »Gorenjski slavček« v klavirski opravi s popolnim tekstom in sceničnimi opazkami. Prvi del opere se že tiska in se bo članom tekem letošnjega poletja razposlal.

»Glas Naroda«. Opozorili smo že, da prične s prihodnjo soboto glasilo hrvatske neodvisne delavske organizacije »Glas Naroda« izhajati kot tednik. Prosimo opetovano vsa naša društva, naj si ga nujno naroče. Cena mu je za celo leto le 6 kron. Naslov: »Glas Naroda«, Preradovičeva ulica št. 29 v Zagrebu.

Drag kanal. Ljubljanski obč. svet je imel napovedano za včeraj zvečer ob 6. uri nujno izredno sejo, a vrata so bila pred nadležnim poročevalcem zaprta skoro do 1/2 7. ure. Gospodje obč. svetniki so se menili mej seboj nujne, izredne stvari. Dv je bila stvar res izredna, nam bo vsak pritrtil, ako povemo, da se je zadeva sukala

okolu nekega — k a n a l a, v katerih gradnji so na našem magistratu priznani izredni strokovnjaki. To izredno strokovnjaštvo je prišel včeraj obiskat celo odposlanec — ministerstva, ki je zahteval, naj se zadeva glede kanala od nove justične zgradbe do Ljubljane takoj dovrši. Poročali smo že, da je nova justična palača brez — kanala, in sedaj ob deževju zastaja voda. Predno pa se preselijo uradi v novo poslopje, je gotovo treba, da poslopje dobi prej kanal. Mestna občina je s tem, da se je predno je vprašala posestnike bližnjih zemljišč, zavezala zgraditi kanal, delala račun brez krčmarja. Dobila je pač prcti plačilo 10 gld. za kvadratni meter potrebni svet od gosp. Ahačiča in g. Pavlovčiča, g. Bamberg in g. Piklova pa sta izjavila, da svojega sveta pod magistratnimi pogoji ne prodasta. Dež. vlada je dovolila razlastitveno postopanje, a g. Bamberg je izjavil, da se bode pritožil do — zadnje instance. Predno bi torej zadnja instanca prišla od odločilne besede, bi morda par let ne imelo justično poslopje kanala, in nevarne boleznj v poslopju bi bile nezogibne. Zastopnik ministerstva je prišel torej v Ljubljano, da v tej zadevi izjavi občini: »Aut aut«. Ministerstvo je izjavilo, da dá za prostor, kjer se bo gradil kanal, 5000 gld., in v včerajšnji seji je obč. svet na predlog župana Hribarja sklenil, da se g. Bambergu uda in mu plača za prostor kjer bo izpeljan kanal nad 21.000 gld.! Proti gospoj Piklovi se hoče nadaljevati razlastitveno postopanje, a gospa bode — sledila skoro gotovo »vspodbudnemu« vzgledu g. Bamberga in tudi gospej Piklovi se bodo skoro gotovo morali šteti lepi novci. Ako se potem tema svotoma še priračunajo svote, ki so se dale g. Ahačiču in g. Pavlovčiču, in svota, kolikor bode veljala zgradba kanala in naprava ceste nad njim, tedaj bo ta kanal zopet sijajna priča — vzornega mestnega gospodarstva ljubljanske mestne občine in ena največjih radosti ljubljanskih davkoplačevalcev.

Gospod France Kalister, znani slovenski mecen v Trstu, poslal je podpor-nemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju pet tisoč kron kot donesk k glavnici z naredbo, da se razdeli samo vsakoletne obresti mej podpore potrebne slovenske visokošolce na Dunaju. To je do sedaj največje darilo, ki ga je prejelo to društvo. Iskrena hvala vrlemu domoljubu! — Za odbor podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju: Jak. Pukl, predsednik.

Stoletnica Rogačke Slatine. Ravnatelj Tretter na Slatini pri Rogatcu razposljal praznično opravljeno knjižico pod naslovom: »Rohitsch-Sauerbrunn. Zum hundertjährigen Jubiläum der Landes-Curanstalt. 1801 — 1901.« Kje da je knjižica luč sveta zagledala, ni nikjer zapisano. Vsebinska je pa jako poučna in zanimiva. V njej najdeš več mičnih slik, celo prihodnji (?) kolo-dvor slatinski. K strani 31. je treba pripomniti, da v Zajeklostru pri Konjicah so bili »beli menihi« (kartuzijani), ne pa »benediktinci«, kakor se tam bere. Zdravnikom in njihovim rodbinam ponuja raznih ugodnostij, ako pridejo in si ogledajo Rogačko Slatino. Za tamošnje topličarje pa že zadostujejo trije zdravniki, ki jih leto za letom tam pričakujejo, namreč dr. Hois, dr. Simonitsch in dr. Gámán pl. Benzencz. Ako si pa naročiš slatine na dom, ti zaboj s 25 boreaux-flašami po 1 liter postavi ravnateljstvo v Poljčane za 8 K. Potem jo pa lahko mirno doma piješ in se v domači sencji izprehajaš.

Požar v ljutomerski cerkvi je naredil večjo škodo, kakor se je v začetku mislilo. Dne 21. junija je posebna komisija spoznala, da bo vsaj 8000 kron potreba, da se popravi, kar mora biti na javne stroške popravljene. Poleg tega pa še bode mnogo stroškov s tem, kar so ljudje pokvarili, ko so v taki naglici nosili cerkveno opravo in pripravo iz cerkve. Ta nesreča naj bi cerkvena predstojništva poučila, ne le strehe in zvonove zavarovati proti požaru, ampak tudi vso notranjo opravo!

Najden mrtvec. Včeraj smo poročali, da so 25 dni pogrešanega P. Krapa našli pri Beričevem v Savi. Uradna „Laibaherica“ je poročala, da so baje na Crnučah fantje Krapa napadli in ga oropali, iz Crnuč se nam pa poroča, da črnuški fantje nimajo

nič opravi z napadom na Krapa. Napad na Krapa se je izvršil na večer, ko je bil Barnum in Bailey v Ljubljani nedaleč od Ljubljane. Orožništvo je na sledu storilcem in nekaj sumljivih oseb že tiči pod ključer.

Konfiscirani možnarji. Sv. Peter in Pavel sta imela letos v Radovljici kaj čudno darovanje. Ravno ko so ob navzočnosti obč. policaja zagromeli strelji iz možnarjev, pokazal se je na trgu g. baron Zois od okr. glavarstva z dvema orožnikoma ter vse možnarje, ki so cerkvena last, pobral in jih odnesel na okr. glavarstvo. Bajje je izšla neka ostra prepoved glede streljanja z možnarji, a o tej prepovedi ni vedel nič župan, ni vedelo pa nič tudi župnijsko načelnstvo. Predno bi se torej cerkvena last vzela, bi bilo umestnejše, da se ljudem prepoved primerno razglasi.

Štajerske novice. Rektor graške univerze postane za prihodnje šolsko leto profesor avstrijskega civilnega procesa, trgovskega in menjalnega prava dr. Ragan baron Caustein. — Novo bramborsko vojašnico namerava zidati graška mestna občina. — Razpisana učiteljska služba. Na enorazrednici v Repnicah p. Muta je razpisana do 15. avg. služba stalnega voditelja v 2. plačilnem razredu.

Pomanjkanje gostov. Po štajerskih toplicah se pritožujejo, da imajo letos premalo topličarjev. Na Dobrni jih je bilo 11. pr. do 25. junija t. l. še le 420. Da bi se vsakoletno število dopolnilo, moralo bi jih priti še dvakrat toliko! Mogoče je še, a ni verjetno. Dežela štajerska, katere last so Dobrnske toplice, kakor Rogaska Slatina res mnogo žrtvuje, da bi ti svoji zdravišči povzdignila, vendar ne more dovolj gostov vanje privabiti. Nekaj bo temu krivo to, ker sta obe „toplici“ predaleč od železnice. Voz od postaje do zdravišča stane 8 K, kar marsikaterega topličarja občutljivo zadene.

Nemški turnarji iz slovenskih dežel so v soboto in nedeljo imeli v Mariboru „Gauturnfest“. Pri slavnostnem sprevedu so na čelu korakali Kočevarji. Razume se, da je govoril pri čedu tudi dr. Bieder, toda to pot se je dotaknil zadev, v katerih niso vsi nemški telovadci jedini, zato je bilo po njegovem govoru marsikaj razburjenja.

Na včerajšnji ljubljanski semenj je bilo prignanih 1126 volov in konj; 209 krav, 104 telet. Skupaj 1539 glav.

Dva pobegla prisiljenca so prijeli in jih oddali tukajšnji prisilni delavci.

Ušila je iz zapora v Črnomlju 66letna muzačka Elizabeta Kinkopf, rojena na Kočevskem.

Zgubila je neka posestnica na Mestnem trgu hranilnično knjižico, glasečo se na 3100 kron.

Samomor. V Trstu se je zastrupil 37letni knjigovez Fran Leban.

Dr. Schwegel aktivni konzul Iz Chicage se poroča: Dosedanji avstro-ogerski konzul dr. A. pl. Flesh, ki je bival zadnjih 6 mesecev v Chicagi, je odpotoval domov, na njegovo mesto pa je avstro-ogerska vlada imenovala dosedanjšega podkonzula dr. Ivana Schwega, ki je rojen v Gorjah na Kranjskem. Gosp. konzul dr. Ivan Schwegel je tudi avstr. komisar za pan-amerikansko razstavo v Buffalu.

Velika stavka v Ameriki „Morning Post“ javlja iz New-Yorka dne 30. m. m.: 20 tisoč delavcev ameriške družbe za izdelovanje jeklenih pločevin v Pittsburgu stopijo v štrajk. Ako do konca tega tedna ne bo ustrezno njihovim zahtevam, namerja vseh 200.000 delavcev, nameščenih v to-

varnah za izdelovanje jeklenih plošč zveze Zjedinenih držav, pridružiti se štrajku.

Milijonar tat Ruski časopisi poročajo: Petrolejski veliki industrijalec Rilsky v Baku, katerega premoženje se ceni na več milijonov, je bil te dni radi — tatvine aretovan. Rilsky je s tajnim skritim podzemskim rovom petrolej iz tujeja rezervirja izpeljal v svoj rezervoar. Prisvojil si je tako petroleja v vrednosti 300 rubljev. Aretovani milijonar se je v zaporu — ustrelil.

Knjige in časopisi.

»Slovenski učitelj« prinaša v svoji 13. številki to le vsebino: Ideali vzgoje. — Srce. Pedagoška študija. IV. Spoznanje in srce. — »Dobro obrnimo denar.« — Dopisi. — Šolske vesti. — Drobtine.

Darovi.

Za pogorelce v Kropi: G. Mat. Kokalj, poštni uradnik, 10 K. — G. Jan. Rozman, kanonik-župnik v Ljubljani, 10 K. — Zbirka pri sv. Jakobu, 10 K. — G. J. Demšar, župnik v Št. Vidu pri Vipavi zbirko 10*20 K. Neimenovan 10 K.

Za pogorelce v Gorenji vasi: G. Jan. Rozman, kanonik-župnik v Ljubljani, 10 K. — Zbirka pri sv. Jakobu 10 K. — G. J. Demšar, župnik v Št. Vidu pri Vipavi, zbirko 10*20 K.

Za pogorelce v Vel. Mraševem: Neimenovan 10 K. Bog plačaj!

Telefonska in brojeva poročila.

Dunaj, 2. julija. (C. B.) Cesar se je odpeljal danes ob 7. uri 35 minut zjutraj v Išl. Mej potoma je obiskal sirotišče „Norbertinum“.

Dunaj, 2. julija. Nemški listi pišejo, da je kongres poljske ljudske stranke z veliko večino sklenil, naj strankini poslanci ne pristopijo k poljskemu klubu.

Praga, 2. julija. V staromestni dvorani je deputacija Parižanov izročila Čehom dar Pariza. Dar je prekrasna „Sevresvaza“, slična oni, kakoršna je Loubet poklonil ruskemu carju, ko se je le-ta mudil v Parizu.

Lvov, 2. julija. Konferenca ljudske poljske stranke je sklenila zahtevati, da se Galicija separira po zahtevi nemških nacionalcev.

London, 2. julija. Iz Petrograda se poroča, da se namerava ruski prestolonaslednik veliki knez Mihael zaročiti s princesinjo Cecilijo Meklenburg-Sverin.

Pariz, 2. julija. Uradni list objavlja potrjeni zakon o kongregacijah, objednem z uredbo ministerskega predsednika, s katero se predpisujejo pogoji, pod katerimi morajo kongregacije prositi za državno odobrenje. Objednem s prošnjo je treba vpsolati od škofijstva potrjena pravila. Iz njih se mora razvideti namen, imetje ter število članov kongregacij. Istodobno se morajo predstojniki zavezati, da se podvržejo rednim civilnim sodiščem.

Newyork, 2. jul. Tu je vladala včeraj strašna vročina. V senci je bilo toplote 98 stopinj F. 51 oseb je obolelo.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306*2 m, srednji zračni tlak 736*0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetroti	Nebo	Padavina v 24 urah
1. 9 zveč.	729.1	21.0	sr. jzah.	jasno	
2. 7. zjutr.	729.8	17.8	sl. vzh.	jasno	0.4
2. 2. popol.	729.5	27.4	sr. jug.	del oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 21*7. normale: 19*1

Zitne cene

dné 1. julija 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8.28	do 8.29
Rž za jesen	7.14	7.16
Turšica za julij-avgust	5.54	5.55
„ „ september-oktober	5.76	5.77
Oves za jesen	6.66	6.67

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	7.98	7.99
Rž za oktober	6.73	6.74
Oves za oktober	5.27	5.28
Koruza za julij	5.08	5.09
„ „ avgusta	5.29	5.30
„ „ oktober	5.39	5.41

(Effektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.90	do 8.45
Rž „ južne žel.	7.55	7.80
Ječmen	—	—
„ ob Tisi	—	—
Koruza ogerska	5.65	5.75
Cinkvart	6.80	7.20
Oves srednji	7.85	8.00
Fižol	8.00	10.00

Hiša

v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10

se prodá iz proste roke.

Ista stoji blizu novega Franc Jožefovega mostu, je visokoprtilična, od vseh strani prosto stoječa, v najboljšem stanu, ima prostorne suhe kleti, lep vrt, kateri meri nad 500 kvadratnih sežnjev, in vrtnarsko hišico.

Natančneje se poizvé vsak dan dopoldne istotam pri posestnici.

Mešetarji so izključeni. 637 5-2

„Styria“-kolo

še dobro ohranjeno, je dobiti za nizko ceno 655 1-1

v Ljubljani. Rimska cesta šte. II.

Razglas.

Na c. kr. cesarja Franca Jožeta državni gimnaziji v Kranju vpisavali se bodo učenci, kateri nameravajo stopiti v prvi razred,

v soboto dné 13. julija

od 1/9—12. ure v ravnateljevi pisarni.

Vsprejemne preskušnje vršile se bodo v ponedeljek dné 15. julija od 1/9. ure zjutraj nadalje.

Dotični učenci pridejo naj v spremstvu starišev ali njihovih namestnikov, ter naj prineso seboj krstni list in zadnje šolsko spričevalo.

Vsprejemna taksa je določena na 6 K 80 v.

Učenci, kateri so oddaljeni od Kranja, pa se morejo javiti za vsprejem tudi pismeno, vpsolati morajo krstni list, zadnje šolsko spričevalo ter takso. Vendar pa se morajo v ponedeljek dné 15. julija pred preskušnjo predstaviti gimnazijskemu ravnatelju.

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnazije v Kranju,

dné 2. julija 1901.

656 3-1

Naznanilo.

Na c. kr. prvi državni gimnaziji v Ljubljani (Tomanove ulice št. 10) bodo sprejemne izkušnje za vstop v I. razred šolskega leta 1901/2 dné 13. julija in se prične ob 1/10. uri dopoldne.

Učenci, ki želijo delati to izkušnjo, naj se v spremstvu svojih starišev ali njih namestnikov oglasijo dné 7. julija med 8. in 12. uro pri gimnazijskem ravnateljstvu ter se seboj prinesejo krstni list in obiskovalno izpričevalo. Pri oglasitvi je treba plačati pristojbine 6 K 60 h.

Vnanji učenci se k sprejemnim izkušnjam lahko oglasijo tudi pismeno, ako pravočasno po pošti pošljejo gori imenovani listini in pristojbino.

Učenci, ki po svojem rojstvu in po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu in Radovljici, ali ozemlju okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Zatičini, se smejo v ljubljanski gimnaziji sprejemati edino le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta. Kdor takega dovoljenja potrebuje, mora si ga pravočasno priskrbeti neposredno pri c. kr. deželnem šolskem svetu.

V Ljubljani, dné 26. junija 1901.

639 3-3

Ravnateljstvo I. državne gimnazije.

Dunajska borza.

Dné 2. julija.

Skupni državni dolg v notab	99—
Skupni državni dolg v srebru	98.95
Avstrijska zlata renta 4%	117.95
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	95.85
Ogerska zlata renta 4%	118—
Ogerska kronska renta 4%, 200	93.15
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ.	1662—
Kreditne delnice, 160 glđ.	641—
London vista	239.52
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.37

20 mark	23.48
20 frankov (napoleonador)	19.02
Italijanski bankovci	90.90
C. kr. cekini	11.28

Dné 1. julija.

3 2/3% državne srečke l. 1854, 250 glđ.	182—
5% državne srečke l. 1860, 100 glđ.	171.25
Državne srečke l. 1864, 100 glđ.	208—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.15
Tisine srečke 4%, 100 glđ.	144.50
Dunavske vravnadne srečke 5%	257.50

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	105.20
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.25
Prijoriteto obveznice državne železnice	425.25
„ „ južne železnice 3%	344.50
„ „ južne železnice 5%	122.20
„ „ dolenskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 glđ.	—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glđ.	—
Avstrijskega rudočega križa srečke, 10 glđ.	—
Ogerskega	5
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 glđ.	16.65
Rudolfove srečke, 10 glđ.	58—

Salmove srečke, 40 glđ.	200—
St. Genois srečke, 40 glđ.	534—
Waldsteinske srečke, 20 glđ.	394.50
Ljubljanske srečke	60—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glđ.	270.50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. s. v.	5950—
Akcije tržaškega Lloyda, 500 glđ.	880—
Akcije južne železnice, 200 glđ. sr.	95.50
Splošna avstrijska stavbinska družba	156—
Montanska družba avstr. plan.	427—
Trboveljska premogarska družba, 70 glđ.	440—
Papirnih rubljev 100	253—

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanja za zube pri šrebanjih, pri izšrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako šrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni vrti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnic.